

АНАЛИЗ И САМООЦЕНКА НА РАБОТАТА В ДЕНТАЛНАТА ПРАКТИКА ОТ ОБЩОПРАКТИКУВАЩИ ДЕНТАЛНИ МЕДИЦИ***И. Димитрова****Катедра „Консервативно зъболечение”, ФДМ, МУ – София*

Резюме. Цел на настоящата работа е да се анализира направената самооценка от общопрактикуващите дентални медици за работата на техните дентални практики и да се установят тенденциите за движението и причините за промяна в броя на пациентите в техните практики през последните три години. Използвани са социологичен и статистически методи. Според получените резултати 60,8% от всички анкетираните дентални лекари оценяват своята практика като добра, а само 5,1% я определят като задоволителна. 43,6% от анкетираните дават отговор за липса на промяна в броя на пациентите в техните практики, а 42,3% от лекарите по дентална медицина съобщават за незначително увеличаване. Анализът на резултатите от проведената анкета за причините за промяната в броя на пациентите в денталните практики сочи като основни причини: ниските доходи на населението, големия ръст на безработица и значителното намаляване броя на българското население, както и значителния ръст в броя на денталните лекари на пазара и лични причини.

Ключови думи: дентална практика, общопрактикуващи дентални лекари

THE GENERAL DENTAL PRACTITIONERS ANALYSIS AND SELF-ASSESSMENT OF THEIR OWN DENTAL PRACTICES***I. Dimitrova****Department of Conservative Dentistry, Faculty of Dentistry,
Medical University – Sofia*

Abstract. The *aim* of this work was to analyze the self-assessment made by general practitioners of dentistry for the performance of their dental practices and to identify the trends of movement and the reasons for changing the number of patients in their practices over the last three years. Sociological and statistical methods were used. *Results:* Evident from the results, 60.8% of all dentists evaluate and define their practice as good, and only 5.1% say it is

satisfactory. 43.6% of respondents responded for a lack of change in the number of patients in their practices, and 42.3% of the dentists reported a slight increase. The analysis of the results received from the respondents about the reasons for the change in the number of patients in their practices includes in general: the high unemployment rate and a significant decrease in the number of the Bulgarian population, the considerable increase number of dentist and personal reasons.

Key words: *dental practice, general dental practitioners*

Пазарът на здравните услуги в условията на пазарна икономика се характеризира с коренни промени във финасирането и управлението на здравеопазването и е закономерен резултат от преобразуванията в общественно-политическия живот на страната, свързани с преминаването от социалистическо към демократично общество и трансформирането на характера на икономиката от централно планирана към пазарно ориентирана. Здравноосигурителната система и приватизацията са най-важните икономически инструменти, залегнали в основата на пазара на здравни услуги, и осигуряват свобода на медицинските специалисти за изпълнение на дейността им [1].

В пазарното стопанство разпределението на ресурсите между различните сфери в обществото се извършва в условията на конкуренция и свободно формиращи се пазарни цени. Ресурсите се разпределят в зависимост от търсенето и предлагането. По този начин фирмите (стопанските субекти) получават резултати (печалба), позволяващи им нормално съществуване [1].

Понятието конкурентоспособност обикновено се свързва със способността на фирмата, отрасъла или националната икономика да реализира пазарни предимства пред конкурентите на базата на разходите и цените, качеството на продуктите, производителността, геоположението, привързаността на клиентите, обслужваните пазари, мениджмънта и т.н.

Ключът към успешната практика е в умението на лекарите по дентална медицина (ЛДМ) е да успеят да задържат своите, но и да привлекат нови пациенти. Това изисква реална вътрешна самооценка на работата в практиката и целенасочен външен маркетинг. Най-значим фактор за задържане и привличане на нови пациенти е качеството на предлаганите услуги.

Цел и задачи

Цел на настоящата работа е да се анализира самооценката, направена от общопрактикуващите дентални медици, за работата на техните дентални практики и да се установят тенденциите за движението и причините за промяна на броя на пациентите в техните практики за периода от последните три години.

Задачи

1. Да се проучат и анализират вътрешните самооценки на денталните практики от самите ЛДМ и разпределението им при различните групи дентални медици, в зависимост от продължителността на трудовия им стаж по специалността.

2. Да се проучи и анализира оценката на ЛДМ по отношение на промяната в броя на пациентите в техните практики за последните три години и причините за това.

3. Да се анализират наличието и/или отсъствието на конфликтни ситуации с пациенти по отношение на качеството на проведеното лечение.

Материал и методи

Обект на наблюдение

Обект на наблюдение в изследването са 80 практикуващи дентални лекари.

Критерии за включване в проучването

Общопрактикуващи лекари, работещи в индивидуални или групови практики за първична извънболнична дентална помощ, с малък и с продължителен трудов стаж от 30 и повече години, работещи на територията на България.

Място на провеждане на проучването

Техническата единица на наблюдение в изследването са индивидуални и групови практики за първична извънболнична дентална помощ, разположени на територията на България (София, Варна, Видин, Враца, Перник, Мездра, Тетевен, Силистра, Генерал Тошево, Стара Загора и др.).

Вид на проучването

Проучването е крос-секционно. Събирането на първичната емпирична социологическа информация е извършено чрез преки индивидуални анонимни анкети сред общопрактикуващи дентални лекари.

Време на проучването

Периодът, в който е извършено проучването, е октомври-ноември 2017 г.

Методи

Социологически метод – Проведена беше анонимна анкета със специално подготвени за целта въпросници.

Статистически методи

Данните бяха въведени в Excel, изчетени и обработени със статистически пакет SPSS 20.

Бяха приложени следните методи:

Крос-таблицы – за представяне честотите на категориите на качествените променливи – въпроси от анкетата.

χ^2 -тест и екзактен тест на Fisher за проверка на хипотези за независимост на променливите (връзки между променливите).

Резултати и обсъждане

Получените резултати по първата поставена задача са представени в табл.1 и 2.

Получените резултати сочат, че 60,8% от всички анкетиранни дентални лекари оценяват и определят своята практика като добра, а само 5,1% от всички анкетиранни, и то само за групата при ЛДМ с повече от 30 години трудов стаж, я определят като задоволителна. При тази група дентални медици е и най-високият дял от 19%, оценили своята практика като успешна, спрямо 7,6% при лица със стаж до 30 години и 5,1% при тези до 25 години стаж, от всички анкетиранни лица. При ЛДМ с до 10 години стаж като част от всички анкетиранни лица едва 2,5% я оценяват като успешна. Между променливите стаж и оценка на практиката не съществува статистически значима връзка, $p > 0,05$; Fisher екзакт тест.

Таблица 1. Процентно разпределение на самооценката на денталната практика

Оценка на практиката	Брой	%
Успешна	27	34,2
Добра	48	60,8
Задоволителна	4	5,1
Общо	79	100,0

Таблица 2. Процентно разпределение на оценката на практиката при ЛДМ с различна продължителност на трудовия стаж

Стаж/Оценка практика	Успешна	Добра	Задоволителна
До 10 години	25%	75%	0%
До 25 години	57,15	42,9%	0%
До 30 години	40%	60%	0%
Повече от 30 години	30,6%	61,2%	8,2%

В резултат на променените политически, икономически и социални взаимоотношения в България след 1989 г. здравеопазването се базира на нови законодателни рамки и се разработиха механизми за осигуряване на здравеопазните дейности в съответствие с новите реалности [4]. Този сложен комплекс от законодателни и организационни мерки, познат на обществото като “здравна реформа” в България, започна с възстановяването на частната практика през 1991 г. и последвалото възстановяване на автономията на медицинските професии. През 2000 г. първичната дентална помощ беше поета изцяло от частния сектор [3].

Резултатите от втората задача са отразени в табл. 3.

Таблица 3. Оценка на практиката по отношение на промяната в броя на пациентите за последните три години

Промяна на броя пациенти	Брой	%
Не се променя	34	43,6
Увеличава се незначително	33	42,3
Увеличава се значително	5	6,4
Намалява незначително	4	5,1
Намалява значително	2	2,6
Общо	78	100
Липсва	2	2,6

Според анализа на получените отговори от участниците в анкетата за причините за промяната в броя на пациентите в техните практики за периода от последните три години, те включват най-общо: ниски доходи на населението, голям ръст на безработицата и значително намаляване броя на българското население, а също значителен ръст в броя на денталните лекари и лични причини.

Според Националния статистически институт (НСИ) към 31.12.2016 г. за цялата страна на 887 души се пада по един дентален лекар, докато през 1980 г. на един лекар по дентална медицина са се падали 1834 пациенти, през 2007 г. те са 1188, а през 2008 г. на един дентален лекар са се падали 1210 пациенти [5, 6].

Резултатите по третата задача в представеното проучване са отразени в табл. 4.

Таблица 4. Наличие на конфликти относно качеството на проведеното лечение

Наличие на конфликти	Брой	%
Да	34	47,22
Не	38	52,77
Общо	72	100
Липсва	8	11,11

Видно е, че при 47,2% от всички анкетирани дентални лекари са възниквали конфликтни ситуации с пациенти по отношение на качеството на проведеното лечение спрямо 52,7% – за липса на такива, като получените разлики са статистически значими.

Качеството и ефективността на денталната дейност зависят основно от организацията на работното място. ЛДМ трябва да изпълнява едновременно медицинска, но и управленска дейност, последната свързана с мениджмънта на практиката по отношение на планиране, организиране, координиране, вземане на управленски решения, контрол и оценка. За изпълнението им се изискват управленски знания и умения и лидерска роля [2]. Ключов фактор за успешна, печеливша и конкурентоспособна дентална практика е внедряването на непрекъснати съвременни иновации. А това е свързано с непрекъснато повишаване на знанията, познаване отблизо на новостите в денталната наука и със значителен финансов ресурс. В тази насока е важно ЛДМ да е високо подготвен, добре да познава новите тенденции в лечението, като практиката му трябва да е снабдена с най-съвременни и модерно

оборудване. Методите за реализиране на успешна практика, които са необходими, са не само високо качество на предлаганите услуги, но и ефективен маркетинг и брандиране.

Изводи

1. 60,8% от всички анкетирани дентални лекари оценяват и определят своята практика като добра, а само 5,1% от тях – като задоволителна.

2. Висок процент от участниците в анкетното проучване съобщават за липса на промяна в броя на пациентите в техните практики и/или за незначително увеличаване.

3. Като основни причини за промяна в броя на пациентите в практиките се отбелязват: значително намаляване в броя на българското население и значителен ръст в броя на денталните лекари.

Библиография

1. Гладилев С, Янакиева А, Воденичарова А. Маркетинг в здравеопазването, С., Принцепс Маринови, 2015.
2. Стамболова И. Мениджмънт и етика в общата медицинска практика, С, 2008.
3. Katrova L. Social and professional identification of dentists in Bulgaria by the late 90th.
4. Popov M. The Health Reform in Bulgaria.1997, PHARE Project Bg No 9301/02/02. Grupo Consultor de Infraestructuras. Makedonia Press. Sofia.
5. <http://www.nsi.bg>
6. Доклад от Експертната комисия, избрана от Извънредния конгрес на ССБ, 24-25 ноември 2000 г.

Адрес за кореспонденция:

Иванка Димитрова
Катедра „Консервативно зъболечение”
Факултет по дентална медицина
ул. „Св. Г. Софийски” № 1
1431 София